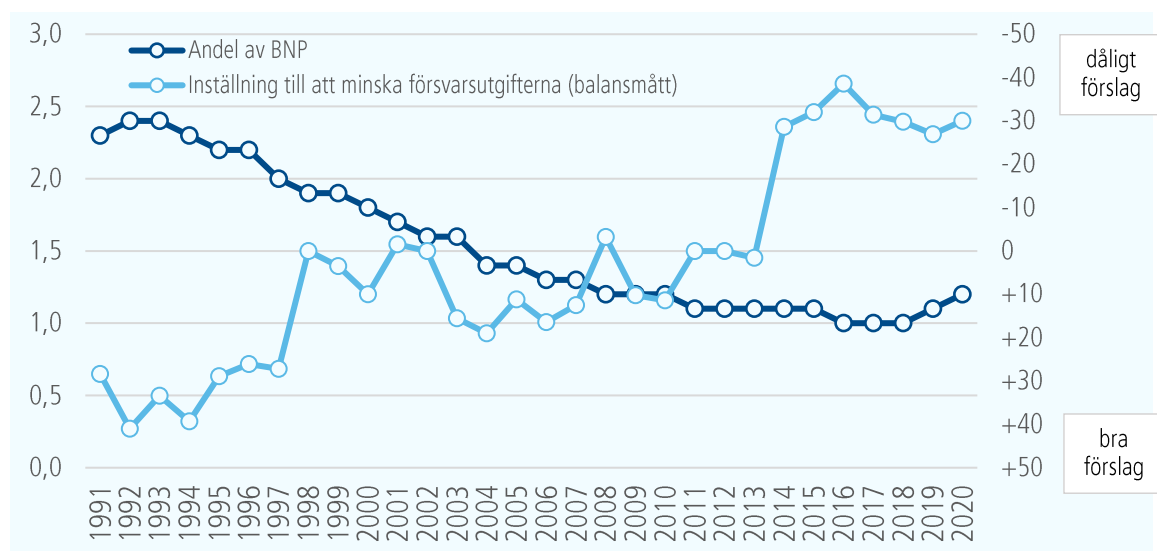

Inställning till att minska försvarsutgifterna 1991–2020

Svenska folkets inställning till att minska försvarsutgifterna har förändrats dramatiskt de senaste trettio åren. Under inledningen av nittioalet var det stor övervikt för de som tyckte att förslaget var bra. Omkring millennieskiftet jämnades opinionsläget ut. Så sent som 2013 fanns en liten opinionsövervikt för att minska försvarsutgifterna. Alltsedan Rysslands annektering av Krim 2014 har det funnits en stor övervikt som anser att det är ett dåligt förslag att minska försvarsutgifterna.

Försvarsopinionen brukar användas som ett exempel på ett möjligt termostatiskt förhållande mellan förd politik (policy) och väljarnas preferenser (opinion). Den så kallade termostatteorin menar att väljarna har en preferens för en viss nivå av försvarsutgifter. Så länge försvarsutgifterna uppfattas som alltför höga finns ett opinionstryck att minska utgifterna. När utgifterna minskar börjar opinionen för att fortsätta minska svalna. Vid en viss tidpunkt uppfattar opinionen att försvarsutgifterna är alltför låga. Termostaten slår till och väljaropinionen blir mer positiv till en expansion.

Figur 1 Sveriges försvarsutgifter (andel av BNP) och inställning till att minska försvarsutgifterna 1991–2020 (balansmätt).

Källa: SIPRI, Valforskningsprogrammet valundersökningar 1998–2018 & Den nationella SOM-undersökningen 1991–2020.

Kommentar: Försvarsutgifter andel av BNP är hämtade från SIPRI (<https://www.sipri.org/databases/milex>). Balansmättet för inställningen till att minska försvarsutgifterna baseras på frågan: *Hur ställer du dig till förslaget? Minska försvarsutgifterna.* Med svarsalternativen: *mycket bra förslag, ganska bra förslag, varken bra eller dåligt förslag, ganska dåligt förslag* och *mycket dåligt förslag*. Balansmättet beräknas därefter genom andelen av de som anser det vara ett mycket bra eller ganska bra förslag minus de som anser det vara ett ganska dåligt eller mycket dåligt förslag. I figuren har skalan vänts för att illustrera ett möjligt termostatiskt förhållande mellan försvarsutgifternas andel av BNP och inställningen till att minska försvarsutgifterna.